

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek), Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

KEDD, 1944 JANUÁR 18
73. évfolyam 13. szám

Előfizetésben:
Évente . . . . . 840 félévre 420
negyedévre . . . . . 210 havonta 70

Törökország három kérdése: milyen fegyverekkel, hol és ki ellen vegye fel a harcot

Istanbul, jan. 17.

A török sajtó állandóan napirenden tartja Törökország magatartásának kérdését a háborúval kapcsolatban. Yalcsin főszerkesztő a „Manchester Guardian”-ban megjelent a következőképpen tárja fel Törökország helyzetét az angolszász közvélemény előtt: Törökországgal kapcsolatban négy és fél éven át elhanyagolták azt a tényt, hogy a modern háborúban nem elegendő a hősiesség, hanem ágyukra, tankokra és repülőgépekre van szükség. Törökországnak nincs megfelelő hadiipara, így természetesen angol-amerikai szállítmányokra szorul. Az óriási amerikai szállítmányokból azonban Törökország mindez ideig csak néhány cseppnyit kapott, ami nem tenné lehetővé azt, hogy egy modernül felszerelt hadsereggel szembeálljon. A szövetségesek mulasztása folytán Törökország Németországtól volt kénytelen ércek és króm ellenében fegyvereket beszerezni.

Törökország számára három kérdés vetődött föl: milyen fegyverekkel, hol és ki ellen vegye föl a harcot. Vajon milyen mértékben találták meg a választ ezekre a kérdésekre a kairói értekezleten és milyen mértékben hajlandók a szövetségesek jóvátenni mulasztásaikat? Mindez ma még titok — fejezi be cikkét Yalcsin

A Szovjet elismerte

„Csehszlovákia” 1938 előtti határait

London, jan. 17.

Benes oroszországi és közkeleti útjáról csütörtökön repülőgépen visszaérkezett Angliába. Vele együtt érkezett Lebedev, a cseh emigráns kormány mellé kinevezett új szovjet nagykövet.

Benes visszaérkezésével kapcsolatban közlik, hogy a cseh-szovjet szerződés keretében a két ország között tervezett kereskedelmi kibővítés értelmében a cseh emigráns kormány azt tervezi, hogy kiépíti a cseh közlekedési hálózatot, a vasuti, vízi és légi közlekedési vonalakat az oroszországi export, illetve import új szükségleteinek megfelelően. Ugy tudják még, hogy Moszkva hozzájárult a cseheknek ahhoz a kívánságához, amely úgy szól, hogy „a lehetőség szerint nemzetileg homogén állam” kíván lenni. Ez olyan formula, amely a szudétanémet probléma drasztikus megoldására enged következtetni, mindazonáltal londoni vélemény szerint a „lehetőség szerint” szavak bizonyos korlátozást foglalnak magukban.

Másik „eredmény”, amelyet Benes Moszkvából hozott magával, a Kreml biztosítékának az a megisméltése, hogy Moszkva „Csehszlovákiát” elismeri a München előtti határainak keretében.

Pogrebisnye térségében a német támadás te. Uleinyereséggel járt

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

Kerestől északnyugatra és Nikopoli hídfőjénél a szovjet csapatok ismételt támadásai összeomlottak.

Kirovográdtól északnyugatra az ellenség folytatta erős gyalogos és páncélosoktól támogatott támadásait. A német csapatok a támadásokat elkeseredett küzdelmekben fölfogták. Az egyik előzően történt betörést pedig ellentámadással lezártak.

Saskoff keleti térségében egy német ellentámadás során az ellenséget súlyos veszteség érte. A bolsevisták tehermentesítési támadásai meggyúsultak.

Pogrebisnye délkeleti részén egy német ellentámadás a bolsevisták szívós ellenállás dacára tényereséggel járt.

A Berdisev nyugati térségben lefolyt harcokban az ellenség 116 löveget, számos tehergépkocsit, páncélost és már hadfelszerelési anyagot veszített.

Novográd-Volynszk nyugati és Szarny nyugati szakaszáról csak helyi jelentőségű csatározásokról érkeztek jelentések.

Recsica nyugati térségében a német csapatok ellentámadással visszavetették a Pripjeden át előretörő szovjet csapatokat.

Kricsevtől nyugatra meggyúsultak a bolsevisták támadásai.

Vitebszk délkeleti részén a szovjet csapatok nagy erővel ismételt támadtak. A német védelem egy betörés helyét elrejtette.

amelynek során szétlőtt 27 ellenes páncélost.

Neveltől északnyugatra és északra, valamint az Ilmen-tó északi részén a bolsevisták folytatták támadásaikat. Az ellenség egyes helyeken betört, de a német csapatok ellentámadással visszavetették.

Leningrádtól délre a szovjet páncélosok és csatarepülők támogatásával támadásba mentek át. A német csapatok a támadásokat elhárították. Az arcvonal egyik szakaszán betört csoportokkal a küzdelmek még tartanak.

Oranienbaum harctérségében tegnap is meggyúsult a szovjet csapatok valamennyi támadása.

A keleti arcvonalon január 15-én elpusztult 72 szovjet repülőgép. Német veszteség 2 repülőgép.

Délolaszországban a Cervarov északi arcvonalszakaszán a német csapatok az ellenség heves támadásait kemény küzdelmekben elhárították. Az egyik betörés helyéért még tart a küzdelem.

Mignanó északnyugati harctérségében lefolyt kemény küzdelmekben kiválóan érvényesült a Meitzel százados parancsnoksága alatt álló 15. számú páncélos gránátos ezred 2-ik zászlóalja és a Schneider százados vezetése alatt álló 71. számú páncélos gránátos ezred 2-ik zászlóalja. Mindkét zászlóalj hessen-tüiringiai származású.

Néhány német repülő a tegnap az esti órákban egyes célpontokat bombázott Kelet-Angliában.

Göbbels:

„Bármilyen legyen a megtorlás, Németországban a részvétnek nyomát sem fogja felkelteni”

Berlin, jan. 17.

Göbbels német birodalmi miniszter a „Das Reich”-ben cikket írt a légi háború kérdéseiről. Megállapítja, hogy az elenséges nappali és éjjeli támadások a német háborus lelki erőt akarják sujtani. A miniszter rámutatott arra, hogy minden alkalommal az érintett népektől függ, hogy az angolok elérik ezzel céljukat. Ha gyengéknek mutatkoznak, bizonyos idő múlva ez a rendszer kifulladás. Az első lehetőség példája az 1918., a második eset példája az 1943. esztendő. A miniszter kiemelte az ellenséges légi támadások lélektani hatásait, amelyek, mint ismeretes, a német népközösség szorosabb összefogásában mutatkozik. En-

nek okai a következők: Amíg az ember vagyonát a magáénak mondhatja, igyekszik azt a lehetőség szerint megtartani. Ez megszűnik abban a pillanatban, amikor azt elveszíti. A háborúhoz való viszonya ennek következtében nem lesz engedékenyebb, hanem csak elszántabb. Bármilyen legyen a megtorlás — írja Göbbels —, Németországban a részvétnek nyomát sem fogja felkelteni. A pusztítás helyrehozása a háborút követő első feladatunk tárgya lesz, amikor is ezt olyan alaposan akarjuk végbevezetni, hogy majd csodálatba ejti a világot. Elsőnek a lakáskérdés megoldása kerül sorra, amit a legmodernebb szempontok szerint valósítunk meg. Ujjonnan felépítendő lakásaink tágasabbak,

kényelmesebbek, modernebbek és egészségesebbek lesznek mint a régiek többnyire voltak. Mindenképpen úgy hisszük, hogy elpusztított városaink néhány évvel a háború után a világ legszebb és legmodernebb városai lesznek. Az előfeltétel csupán a győzelem. Ennek kell tehát ma minden erőnket szentelni. Ha kivittuk, akkor számunkra nincs többé megoldhatatlan kérdés, mert a leg-súlyosabbat már megoldottuk.

Tito csapatai elakarták foglalni Banjalukát

Zágráb, jan. 17.

Tito csapatai Banjaluka boszniai város ellen intézett meggyúsult támadásuk alkalmával kerekén 200 foglyot és néhány száz halottat veszítettek. Tekintettel arra, hogy Banjalukát szemelték ki Horvátország jövő fővárosának, Tito e kísérlete presztízs-vállalkozás volt. A zsákmányolt iratokból kitűnik, hogy a bolsevisták a szövetségesek terveivel összhangban kaptak parancsot Banjaluka elfoglalására.

Roosevelt adóprése

Amszterdam, jan. 17.

Roosevelt elnök az USA kongresszushoz intézett üzenetével egyuttal előterjesztette 1944/1945 évi költségvetését is. A költségvetéssel újabb 100 milliárd dollár kiadás megszavazását szorgalmazza. A 100 milliárd dollár óriási újabb megterhelést jelent a lakosságnak és így egész sor szenátor bejelentette, hogy vita során föl akar szólni.

Beavatott politikai körökben az a vélemény, hogy költségvetési vita során keletkező vihar Rooseveltet lesöpri az elnöki székről.

Churchill — miután kidolgozta a háború terveit — állítólag vissza akar vonulni

Stockholm, jan. 17.

Churchill miniszterelnök a politikai élettől vissza akar vonulni, miután a Németország ellen irányuló katonai terveket részleteiben is kidolgozta. Ez az értesülés washingtoni jólétesült körökből származik és azt a „Dagens Nyheter” tudósítója is átvette. A tudósító közölte még, hogy Churchill visszalépése — talán már nyáron bekövetkezik. Washingtoni angol körök véleménye szerint Churchill a miniszterelnökséget Sir Hohn Anderson jelenlegi pénzügyminiszternek és nem Eder külügyminiszternek szeretné átadni. (Ez az ellenőrizhetetlen hír még mindenestre megerősítésre szorul. Szerk.)

Utópia

Mostanság jelent meg új magyar fordításban Morus Tamás híres államregénye, az Utópia. Vitéz Mór Gyula irt eléje nagyszerű bevezetést, egy korszak, egy mű s egy ember életét sűrítve össze benne. Valamikor már olvastam ezt a könyvet, de benyomásaimat elnyomták a friss élmények. S most megvallom azt is, hogy akkoriban még nem értettem. Tűzbe kellett borulnia a világnak, hogy ez a remekmű feltárja előttem igazi értelmét. Nehezen lehetne még elképzelni is időszerűbb olvasmányt ennél a különös filozófiai regénynél.

Egyre-másra bukannak fel tervek ki Európát, ki az egész világot akarja átrendezni. Nem vehetünk ujságot a kezünkbe anélkül, hogy valami bizonytalan kép meg ne csillana előttünk arról a világról, amelyben majd élnünk kell. S a megváltó tervek káprázatos tüzijében az ujságolvasó polgár szemé előtt olykor-olykor összefolyik a lehetséges és a lehetetlen. A nyugtalanságban, amelynek súlyát valamennyien érezzük, akaratlanul is szembekerülünk a tökéletes társadalom vágyalmával, az utópiával.

Ez a puhán muzsikáló szó, magyarul Sehol-t jelent. Ezzel akarta Morus jelezni, hogy az a tökéletes társadalom, amit négyszáz évvel ezelőtt megálmodott, sehol sem létezik. Ebben az államban a józan ész, a tiszta erkölcs és az emberséges türelmesség uralkodnak.

Álom és valóság között talán soha mélyebb szakadék nem tángolt, mint az Utópia társadalma s az egykorú angol társadalom között. Az európai történelem egyik legvadabb, legdurvább korszaka ez. Az alsóbb néposztályok iszonyu áldozatai árán Anglia ebben az időben kezd iparosodni. A gyapjuért többet fizetnek, mint a gabonáért s ekkoriban térnek át az angol földbirtokosok a földmívelésről a juhtenyésztésre. A hajléktalanul és foglalkozás nélkül maradt parasztok elárasztják az országot, éheznek, lopnak, gyilkolnak s tömegesen végzik ki őket. A király, a jóeszű, de kegyetlen VIII. Henrik, egyre-másra fejezteti le megunt feleségeit. Morus Tamást is vérpadra küldi. A szelidlelkű kancellárnak választania kell a király követelése és az egyház parancsa között. Ő az egyházét választotta. Mártírhála 400. évfordulóján ezért avatták szentté.

Az Utópia nagy könyvsiker volt ugyan megjelenése idején, de egy szemernyivel sem javított a közállapotokon. Ha cinikusak volnánk, azt mondhatnánk, hogy Morus a tökéletes társadalom helyett egy fogalommal ajándékozta meg az emberiséget. Az utópia szó gyűjtőfogalmává vált mindannak, amiről eleve azt hisszük, hogy megvalósíthatatlan. Ezért valahányszor egy szép tervről kerül szó, mindig akad valaki, aki megvető szájbígyesztéssel kiejti a lesújtó ítéletet: — Utópia!

Holott az utópiákra nemcsak az jellemző, hogy megvalósíthatatlanok, hanem az is, hogy szükség van rájuk. A gyakorlat ugyanis azt mutatja, hogy amíg az utópiák álmodtak, az nincs olyan

Franciaország belsejében van a németek fő védelmi vonala?

Isztambul, jan. 17.

A nyugateurópai invázióval kapcsolatos szövetséges hírverés az utóbbi napok során alig fokozható mértékűt ért el. A szövetséges források a közel jövőre, de legkésőbb három hónapon belüli időpontra ígérnek az európai szárazföld előzőlítésének kezdetét és az egész szövetséges hírszolgálati szervezet szinte öni az invázióval kapcsolatos stratégiai és politikai anyagot. Ugy látszik, még isztambuli angolszász

körökben is megoszlik a vélemény arra nézve hogy a németek hol fejtik ki a legnagyobb ellenállást. Eddig az volt az uralkodó felfogás, hogy a döntő harcok az atlantióceáni fal mentén várhatóak, most viszont az angol Británova ügynökség azt a hírt terjeszti, hogy a németek az atlanti falnál csak hátráltató hadműveleteket folytatnak majd, míg a döntő összecsapásra egy Franciaország belsejében előkészített védelmi vonal mentén kerülne sor.

Roosevelt gyanus bőkezűsége

Buenos Aires, jan. 17.

Hugh Butler az USA kongresszus szenátora már régóta erősen bírálja Roosevelt politikáját, amelyet az Közép- és Délamerika államaiban folytat. A szenátor, mint alapos ember, maga is bejárta a délamerikai államokat és így nem hasból, hanem saját tapasztalataira támaszkodva nyilatkozott Roosevelt politikájáról.

A szenátor szerint az USA Roosevelt politikája alapján, rengeteg és nagy összegeket fektet be azokba az államokba, mert úgy véli, pénzért mindent meg lehet szerezni. De az a bőkezűség éppen ellenkező hatást kelt, mint amit az elnök remél. Több délamerikai állam vezetője, a szenátor

előtt, kertelés nélkül kijelentette, hogy Roosevelt bőkezűsége gyanus. Célja pedig az országokat befektetésekkel és kölcsönökkel politikai porázára fűzni. De, a hogy az egyes délamerikai államvezetők mondták, a jóakarót náluk nem lehet pénzen megszerezni, vagy megvásárolni.

A szenátor nyilatkozata végén felmenti még, hogy az egyik délamerikai vezető politikus, Roosevelt bőkezűségével összefüggésben, egy római szállóigét idézett. Még pedig kicsit megváltoztatva így: „Óvakodj a Yankee-től, még ha ajándékot is adnak!” A szállóige eredetije ugyanis így szól: „Timeo danaos et dona ferentes.” Danaos alatt a görögöket értette a szállóige szerkesztője, illetve költője.

Uj-Britannia szigetén ellenséges fölényt jelentenek a japánok

Tokió, jan. 17.

A délnyugatszcendésóceáni hadszínterről érkezett legújabb jelentések rámutatnak az ottani helyzet komolyságára és megállapítják, hogy azok a hadműveletek, amely a Markus-foknál és a Gloucester-foknál, Uj Britanniában, valamint a Finshafentől északra és a Gumbi-foknál folynak, szoros összefüggésben állnak egymással és arra vezethetnek, hogy Rabaul veszélybe kerül.

A Markus-foknál a japánoknak sikerült nehéz támadások után egy ellenséges repülőteret elfoglalni. Az ellenség veszteségei emberben és anyagban itt különösen nagyok voltak. Hasonló elszánással folyik a küzdelem a Gloucester-foknál is. Az egyik magaslati állást, amelyet a ja-

pánok az ellenséges erők szívós védekézése mellett megrohmoztak, már kétszer cserélt gazdát.

A japánok részére itt épűgy, mint Uj Guinea északkeleti partvidékén a küzdelem egyre súlyosabbá válik, mert az ellenség megszerezte a légi uralmat az utánpótlás szempontjából fontos hajózási ut fölért és elegendő számú repülőtere is van.

A Gumbi-foknál történt legutóbbi ellenséges partraszállásról eddig csak kevés részletjelentés érkezett. Az ellenség itt nagyrészt ausztráliai csapatokat tett partra, körülbelül egy hadosztálynyit. A partraszállást még január 6 án hajnalban hatalmas légi és tengerészeti erők védelme alatt hajtották végre.

reménytelenül messzi a valóságtól. Talán nincs is olyan utópia, amiből meg ne valósult volna valami. Aki például olvassa Morus filozófiai regényét, annak az az érzése, hogy Anglia külpolitikusi Morushoz jártak iskolába. Ha szellemben nem is, gyakorlatban sokat tanultak tőle. S a kérdések, amelyeket ő vetett fel elsőnek, ma is időszerűek s nem egy közülük már a megvalósulás útjára lépett.

Sokkal fontosabb tehát az utópiákban, hogy hivatást teljesítenek. A nyugtalanság, a bizonytalanság korszakaiban népek, országok, világrészek követelik az utópiát. Valahányszor az emberiség válaszuhoz érkezett, valahányszor a jövő elhomályosult és többé már semmi sem látszott biztosnak és állandónak, mindig előbukkant egy gondolkodó s ki mondta a szenvedő milliók vágyát. Valahányszor az emberiség nem tudta, mi elé megy, valaki

mindig jött s megcsillantotta előtte a tökéletes társadalom s az örök béke paradicsomát. Platon a filozófusok államával vigasztalta a hanyatlás útjára szédülő görögöket. Egy háborukba belefáradt korszakban tűnődött az örök békén Saint-Pierre abbé, a legrokonszenvesebb francia álmodozó. A múlt század elején az ipari forradalom az egész európai társadalmat alapjaiban rendítette meg. Ebből a megrendülésből egész sereg utópia hajtott ki. Legismertebb közülük Fourier falanszter-rendszere, amelyet Madách Imre tett halhatatlanná. Az ember tragédiájában.

Az a zürzavar, amibe most süllyedt az emberiség, már kezdi teremteni a maga utópiáit. Az újak helyett én inkább ezt a régit választom, a legszebbet, a legnemesebbet valamennyi közül. A józan ész, a tiszta erkölcs, az emberséges türelm utópiáját. Hátha ezé a jövő?

HIREK

Vasárnap	Jan. 31 nap
16	Kat. B2. Marcell p. vt. Prot. B2. Gusztáv
Hétfő	Kat. Antal ap. Prot. Antal
Kedd	Kat. Piroska sz. vt. Prot. Piroska
Szerda	Kat. B. Margit Prot. Sára
Csütörtök	Kat. Fábán és Sebő Prot. Fábán, Sebő
Péntek	Kat. Ágnes sz. vt. † Prot. Ágnes
Szombat	Kat. Vince Prot. Artur

Időjárás: Enyhe csapadékos. Január 16-án a nap kel 7:27 és nyugszik 16:21, január 22-én 7:22 kel és 16:29 órákor nyugszik. 14 perccel hosszabbak a nappalok. — **Holdváltások:** Első negyed 2-án 21 óra 4 perccor. Holdtölte 10-én 11 óra 9 perccor. Utolsó negyed 18-án 16 óra 32 perccor. Újhold 25-én 16 óra 24 perccor. Teljes napfogyatkozás 25-én. Nálunk nem látható.

Ma a Topka (Kollarich) gyógyszer-tár Müller Guttenbrunn-gasse (Melencei ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszer-tár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvos Beckserek (Nagybeckserek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Sztakity Momir lakik Horthy Miklós ucca 51. szám alatt.

Román iskolareferens a kerületi előljáráson. Boksán Nikolát a mramoráki román elemi iskola tanítóját a kerületi előljárásság román iskolaügyi referensévé nevezték ki.

Járművek kötelező bejelentése. Motoros járművek, kerékpárok, bérkocsi (magán és takszis fiáker) valamint stájerkocsi, speditör, teher (mészáros, tejes, szódás) és mindannyi más kocsi tulajdonosok, akik járműüket (kocsijukat) saját árujukat vagy mások anyagának szállítására használják, kötelesek járműüket legkésőbb 1944 január 31-ig a városi rendőrkapitányság 2-es számú szobájában kizárólag csakis a hivatalos órák idején 8—12 óra időközben nyilvántartásba vételre bejelenteni. Kivétel alá esnek a parasztkocsik, amelyeket tulajdonosuk kizárólag csak mezőgazdasági munkák végzésére használ. A bejelentő lapokat a „Kultura” könyvkereskedésben lehet beszerezni. A bejelentés benyújtása előtt a járműtulajdonos a Pénzügyigazgatóság 13. számú szobájában fizesse be az 1944. évi illetéket, amit a Pénzügyigazgatóság

Tisztogatás a horvát fővárosban

Zágráb, január 17.

A horvát főváros rendőrsége elrendelte, hogy január 15-én este 11 órától senki sem hagyhatja el lakóházát. Az utcán nem szabad senkinek sem közlekednie. Az egyik házból a másikba sem volt szabad átmenni. Az ablakokat tilos volt kinyitni, ezenkívül tilos volt a távbeszélőn keresztüli érintkezés is. Az utcán való közlekedésre a régebben kiadott igazolványok nem voltak érvényesek. A horvát usztasa és

hadsereg alakultain kívül, csak a német uniformis viselők közlekedhettek az utcán. A telefonokat kiakcsolták a lakásokból,

Még szombaton megkezdte nagy razziáját a horvát rendőrség, amely egészen vasárnap délután 1.10 óráig tartott. A házakat végigkutatották egy rendőr, egy usztasa és egy tisztviselő. A közlekedési tilalmat már felfüggesztették.

A horvát hírközlő iroda jelentése szerint Zágrábban vasárnap 11.55 órától 13.02 óráig légiriadó volt.

Ujabb találkozás Roosevelt, Churchill és Sztalin között?

Genf, jan. 17.

A „La Suisse“ jelentése szerint a „Corriere della Sera“ Roosevelt, Churchill és Sztalin újabb találkozásáról ad hírt. Az olasz lap értesülése szerint az értekezlet színhelye Tunisz lesz. Az értekezleten földközvetlen kérdéseket vitatnak meg. Elsősorban megállapodást akarnak kötni a Törökországgal, Spanyolországgal, Franciaországgal, Olaszországgal, Jugoszláviával és Észak-Afrikával szemben tanusi

tandó magatartásról. Ezekben a kérdésekben ugyanis nem jött létre meg egyezés Washington, London és Moszkva között. Tekintettel arra, hogy alapvető kérdésekről van szó, amelyek rendes diplomáciai úton nem oldhatók meg, Roosevelt újabb tanácskozás ajánlott Sztalinnak és Churchillnek Tunisz színhelyre. Ezt a várost azért választotta, mert Tunisz nincsen távol Churchill tartózkodási helyétől.

MAGYAR GAZDASÁG

Vissza a magyar népviseletet és a magyar szellemet

Jónéhány éve történt az eset, hogy a leányok, mintha csak parancsszóra telték volna le azt, amit a szülőktől örökölniök kellett volna: törtek be a városi templomokba, hogy imádság helyett az ottlévő dámaikon megfigyeljék a divatos ruhát, ami pedig francia vagy más idegen határon kívül élő ember agyában született meg. Ezek a leányok már utközben megrendelték a legközelebbi varrodában, hogy a következő vasárnap már ők is abban séltálhassanak két-három legénnyel és mutogassák térden felül érő, magyar szivetszomorító ruháikat. Természetesen az ilyen leány szórakozását is csak a moziban, színházban leli és fejét egészen elcsavarják az idegen beállítási filmek.

Ennek a leálynak édesanyja szava hiábavaló, hogy belőle is magyar leányt neveljen. Azt tartja, hogy ő már többet tud, mint az anyja. Azt gondolja, hogy anyjának könnyű volt

megmaradni a viseletében, mert abban az időben anyja parancsolt a leálynak, hogy milyen ruhát vegyen magára. Ma pedig más a kor és a divat. Sok leány ezért beképzeli, hogy ő helyesen öltözködik és helyesen cselekszik, ha viseletét minél sűrűbben ujítja. És ha csizmás legény helyett nadrágos vagy nyakkendő legényt választ magának. Természetesen a legényeknek is van annyi eszük, hogy ilyesmit észrevesznek. Mert nekik is jobb, ha tánc közben nem kell a leányok szoknyájára vigyázni, nehogy poros csizmájukkal bepiszkolják. Így hát a legények is szívesen sarokba vágják a csizmát, meg a szűk nadrágot. Mert ha pantallót húznak és nyakkendőt kötnek, sokkal szívesebben sétálnak velük a leányok. Én úgy érzem, itt nincs más hátra, mint mindkét félnek meg kell térni a magyar viselethez. Nincs idő már arra, hogy egymásnak üzenessük: „Ha te elveszed, akkor én is...”

Sóska, spenót elkészítése

Miért együnk sóskát és spenótot?

A leszedett spenótot, sóskát többszöri vízben jól megmossuk és nyers állapotban vágjuk meg vagy husdarálon daráljuk át. Szokott világos főzelékrántást készítsünk, hagyjuk vele kissé párolni. A spenótot huslével, mindkettőt lehet tejjel is felengedni. A mennyiséghez mérten egy-két tojást belekeverünk, ha kezd forni

Jó izt ad és tápláló. Izlés szerint sózzuk.

Darálhatunk a sóska, spenóttal együtt egy nyers burgonyát.

Fokozhatjuk tápértékét és gyermekek számára különösen tetszetősebbé tehetjük, ha a tálalás előtt zsirban kisütünk (nem felverve) a zöld főzélre elhelyezzük a fehér-sárga mosolygó tojást

Az igazi falusi nem a ruhában látja a haladást, hanem a művelődésben

Téved az a falusi leány, aki azt hiszi, hogy divatosruhájáért többen és jobban fognak neki udvarolni. Lehet, de csak kis ideig. Mikor aztán ko-

moly dologról lenne szó, a fiúk megkeresik az egyszerű, otthonias leányokat, akikből rendes feleség lesz. Megértjük, hogy a lányok a korral való együtt-

haladást látják a divat követésében, holott mást kellene kívánniok: az önművelést, jobb könyvek olvasását s azt, hogy a konyhát, kertet, szüleiket, testvéreiket iparkodjanak figyelemmel tartani. Az igazi magyar legény ezekért udvarol, nem a cifra ruhákért és ha a divatról vitázunk, ki vette fel először a lakkcipőt, a selyemharisnyát, a szűk modern ruhát? A fiu, ha urasan is öltözik, de magyarosan. Hogy urasok? A leányok kényszerítették rá a fiukat!

Magyarországra szóló üzeneteknél

kérjük minden alkalommal a pontos címet is megadni (ucca, házszám, foglalkozás, kinél lakik, továbbá tanya, pusztá és utolsó posta) ugyszintén az üzenet feladójának pontos címét, minderre azért van szükségünk, mert az illető címére egy lappeldányt küldünk, amelyben az üzenet van, külön árusításra oda lapot nem küldünk.

Az üzenet ára 10 szóig 80 dinár ebbe nem számítandó bele az ucca, házszám egyszóval a közelebbi cím, csak a név és város vagy község nevét ahová az üzenet szól, minden további szó 10 dinár. Kérjük az üzenetet minél rövidebbre írni.

A Magyarországra szóló előfizetéseket kizárólag csak Mara Jenő a Torontál budapesti képviselőjénél Budapest II. Fő ucca 8. II. emelet 2. lehet eszközölni. Az előfizetni óhajtó vegyen bármely posahivatalnál kapható bianco csekklapot és azt töltsse ki megjelölve az 54.598 csekkszámot.

Dughagyma és hagyma-mag

kapható minden mennyiségben
ZARIC K. SAVA-cégnél
33 Novi-Kneževacon

A „MOZDONYHOZ”

cimzett vendéglőmet

az Aradáci utca és Német végsor sarkáról
áthelyeztem
az Aradáci utca 34. sz. alá,
a volt „Zóra” vendéglő helyiségébe.

Forgó János

vendéglős. 41

Hazi szolgálat

vagy női keres azonnalra
ellátással és fizetéssel
32 Cím a kiadóhivatalban.

Kocsikenőcs

kapható nagyobb mennyiségben
ZARIC K. SAVA-cégnél
33 Novi-Kneževacon

a forgalmi könyvecskében nyugtáz. A rendelkezés ellen vétőt a rendőrhatalóság szigorúan megbünteti.

Rendkívüli nagy fagyok. Dorntől 100 kilométernyire Tyne helység vidékén a hideg a fagypontra 52 fokon alulira süllyedt. Olyan nagy hideg már évtizedek óta nem volt azon a tájfékon.

Selyemhernyó tenyésztés. Hivatalos számadatok megállapítása szerint 27 ezer magyara iskolás gyerekek az idén 70 ezer kilogram súlyu selyemhernyó gubót szállítottak le 340 ezer pengő értékben. A kifogástalan minőségű gubókért a diákok külön jutalmat kapta.

ERŐSITSI SZÖVETKEZETI MOZGALMAINKAT

Támogasd a szövetségi eszmét, hogy ki tudja képezni a fiatal magyar kereskedőnket.

Anyakönyvi bejegyzések. A németországi anyakönyvi hivatalok számadatai szerint a Reichben az 1943. év első három negyedében (a keleti bekebelezett területeken kívül) 99.745 születési eset, 440.903 házasságkötés és 725.257 haláleset anyakönyvi bejegyzése történt.

Az algiri hadbíróság. A de Gaulle algiri hadbírósa rövid idő múlva megkezdte 277 vádlott ügyének tárgyalását. A vádlottak sorában van Flandin volt miniszterelnök, valamint több francia vezető politikus, akik ellenkezésbe jutottak de Gaulle tábornokkal.

Népiskolai ismereteket és alapműveltséget kiegészítő és írásolvasás tanfolyamok megszervezése. A Bánáti Magyar Közművelődési Szövetség az idén is megrendezi továbbképző tanfolyamait a BMKSz Iskolafelügyelősége által. A BMKSz nagybecskereki fiókja ismételtelen felhívja mindazon tagjait, akik e tanfolyamokon részt óhajtanak venni, hogy azonnal jelentkezzenek a fiók irodájában. A Népiskolai ismereteket és alapműveltséget kiegészítő tanfolyamokra azok jelentkezhetnek, akiknek nincs meg a 6 elemi osztályuk. Jelentkezhetnek azok is, akik az elmúlt évben az írásolvasás tanfolyamot sikerrel elvégezték, továbbá azok, akik az első tanfolyamokra jelentkeztek, de azt nem végezték el. Az írásolvasás tanfolyamon azok vehetnek részt, akik eddig nem tanulhatták meg a magyar írást és olvasást. E tanfolyamok hallgatói a tanfolyamok végén az iskolai hatóságok előtt rendes magánvizsgát tesznek s erről érvényes bizonyítványt kapnak. Jelentkezéseket a nagybecskereki fiók irodájában fogadják el.

LÁNYOK, ASSZONYOK! A család boldogulása a főzőkanálnál kezdődik és folytatódik abban mennyit értetek a kerthez, a baromfihoz, a sertéshizlaláshoz, a szabáshoz, a varráshoz és a gyermekneveléshez!

A dráma egy falusi színpadon

A tóbai Kinizsi SE ifjúsága az ünnepek alatt színre hozta „Az Ur keze” című három felvonásos népszínművet.

A falvainkban és városainkban már annyira meghonosult vig, bohó népszínművektől eltérően a rendezőség ez alkalommal egy komoly tárgyú darabbal szolgálta a bánáti népnevelést.

Varga Endre plébános bevezető beszédében kifejtette, a fehér holló számba menő, mély és tartalmas népszínművek rendeltetését népünk kulturéletében. Továbbá rámutatott arra, hogy a színpadnak, a közszellemre való nagy hatása folytán, a szórakozás mellett nevelni is kell. Végül a darab erősebb jeleneteit boncolgatva rámutatott a színmű szépségeire.

A tóbai színjátszók bebizonyították, hogy falvaink ifjúsága embereket megrázó drámai népszínműveket is megértéssel tud lejátszani: a napbarnított kemény arcok élénk rugalmassággal érzékeltették a nép legkülönbözőbb alakjait.

A kegyetlen gazdát egy igazi őstehetség, az először fellépő Sági Dezső alakította lendületes drámaisággal. A színpadon már jártas Sági István nagyszerű technikával csoszogó, görbehátú, pipát szörtyöggető öregapót játszott. — A szerelme miatt sokat szenvedő Kalás Juliska kellemes alt hangjával több panaszoshangu dalt énekelt igazi könnyeket sirva. A jól maszkirozott 15 éves Sveller Annuska tipegve és remegve egy gyenge-hangu 70 éves nagymama szerepében remekelt. Némkevéské Petrov Bözsi kinek játéka a megtérés jelenetét hatásosabbá tette. Udvari Zoli és Sveller Terus természetes könnyedséggel művészien alakítottak egy idősebb házaspárt. Fehér Sándor, Bardos-Szabó Irén, Fazekas János, Aranyos István, Korom Marci, Bálint Rozi, Bakka Vilma, Szántó András, Sági József és Sveller István jó szereplésükkel szép összhangban voltak a főszereplőkkel. A komor darabot sokszor derűsre tette Csapó Antal jóízű népies humorával. A szereplőket nagy érdemmel Rotsching Gyula községi irnok és Fazekas János tanító tanították be, Varga Endre plébános utolsó simításával.

A tóbaiak nagy meglepéssel fogadták mindkét előadást.

E szindarab nagy sikere azt bizonyítja, hogy a bánáti falusi embernek igenis van élénk lelki világa. Ha nem is követi hozzáértően a színmű lélektani felépítését, mégis visszhangot vált ki

A Duce fogságának és kiszabadításának regényes története

A Palazzo Veneziától a Gran Sassóig

IRTA: LUIGI R. NERVETTO

52

Autót Aquilától a Gran Sassóig

A Duce mozdulatlanul ülve maradt helyén, amikor a gép földet ért, szemei le voltak hunyva. Az ezredes elküldte a hadnagyot a városba, hogy kerítsen autót és ha csak egy mód van rá, hozzon magával egy üveg tejet is.

A hadnagy körülbelül egy óra elmúltával két csendőrrel érkezett vissza a repülőtérre. A tiszték igazolták magukat a hadügyminisztérium hivatalos iratival, ezután a csendőrök vállalkoztak arra, hogy elkísérik őket. A segítség nagyon fontos volt, hiszen bizonytalan körülmények között kellett megtenniük az út utolsó szakaszát. A Duce személye természetesen nagy nehézséget jelentett. A Ducet úgy kellett felvinni a Gran Sassóra, hogy senki ne lássa, senki ne tudja róla, hogy kicsoda a csendőröknek sem szabad megtudniuk az igazat.

Az ezredes beszállt a repülőgépre, a Duce mellé ült és így szólt hozzá:

— Duce, rendkívül nehéz körülmények között vagyunk, azzal bizonyára ön is tisztában van. Arra kérem tehát, vesse magát alá parancsaimnak, ebben az esetben garantálom, hogy nem lesz semmi baj. Amennyiben a legcsekélyebb ellenállást tanúsítja, vagy bármilyen menekülési kísérletet tesz, azonnal és feltétlenül életét veszti.

A Duce kinyitotta a szemét és fáradt, közönyös pillantást vetett az ezredesre.

— Mit kíván tőlem? — kérdezte nagyon halkán.

— Először is igya meg ezt az üveg tejet. Az ön életének fenntartásához magasabb érdekek fűződnek, tehát táplálkoznia kell.

A Ducet, aki már legalább huszonnégy órája nem vett táplálékot magához, ismételtelen rá kellett beszélni, hogy igya meg a körülbelül három deci tejet. Amikor ez megtörtént, az ezredes sötét autószemüveget vett elő a zsebéből, s azt a Duce szemére tette. A nyakára plédet csavart úgy, hogy orrát, száját eltakarta. A Duce valóban felismerhetelenné vált ezzel a felszereléssel.

Kiszálltak a repülőgépből és autóra ültek. A csendőrök nézték, hogy a tiszték egy szemmelhatólag nagyon kimerültek, nehezen lassan mozgó férfit támogatnak, de nem szóltak semmit. Tudták, hogy a Gran Sassóra üdüloket visznek, azt hitték, egy magas-

benne a cselekmények emberi tragikumai. Egy egyszerű asszony ezt úgy fejezte ki, hogy: „Olyan jó kisirtuk magunkat”. Igenis! Nemcsak nevetni szeretnek a bohózatokon, hanem szívesen meg is siratják a szeretet elnyomását, az igazság kijátszását vagy a sors csapását.

Ha a fentieket szemelött tartjuk és tudjuk, hogy falvaink tud-

rangu beteg tisztet visznek pihe-nőre.

Negyven kilométert tettek meg autón, meredeken, kanyargós serpentinutakon, mindig feljebb haladva a hegyek között. Végre érkeztek a Gran Sasso sziklái alá. Egy meredek hegytömb tövében kis házikó állott, a Gran Sassóra kötélpálya völgyállomása. A Gran Sassóra semmiféle közlekedési lehetőség nincs a funicularen kívül, amelynek egy kocsijába körülbelül husz ember fér bele. A gondolaformájú kocsinak két hordó- és két tartalék-lánca van, úgy csuszik a meredek sziklafalak mellett, mintha láthatatlan kezek hatalmas vödört huznának felfelé egy nagyon mély kutból. Regényes közlekedési eszköz, de egyáltalán nem korszerű.

A funiculare állomásépületét egy leányiskola kiránduló növénydékei fogták körül akkor, amikor az autó odaérkezett. A csendőrök Ansaldo ezredes parancsára elkergették a lányokat, ezután kihirdették, hogy a funiculare belátható ideig nem közelkedik. A két csendőr ottmaradt az állomásépületnél, hogy távol tartson minden érdeklődőt, Ansaldo ezredes pedig a hadnaggal besegítette, a Ducet a gondolába és a funiculare megindult fölfelé.

(Folytatjuk).

NE FELEDKEZZÉL MEG
MAGYAR KÖTELESSÉGEDRŐL
Támogasd a DMKSz Szövetkezeteit.

Ahol a nő az ur

Egy norvég tudományos expedíció vezetője az Amazon vidékén megtett kutató útja után többek között beszámolt arról is, hogy a Rio kanyarulatától néhány mérföldnyire lakik egy indián törzs, amelynek különös felfogása és szokása igen érdekes. Mintegy hétszáz család lakik ezen a helyen és ennek valamennyi tagja az Arukustörzshöz tartozik. A törzs élén egy nő áll és minden fontosabb teendő a nők látnak el, a férfiak pedig csak azt teljesíthetik, amit nekik a nők parancsolnak. A törzsnek vannak főnökei, varázslói, bírái, — de ezeket a tisztségeket mind nők látják el. Ha egy leány férjhez akar menni, akkor felkeresi választottjának édesanyját és nagy áradozással beszélve lángoló szerelméről, megkéri fiának kezét. Az anya előbb alaposan megvizsgálja, hogy a kérő jó élettársa lesz-e a fiának?

nek komoly népszínművet is előadni amit szívesen meg is néznek és nem feledve a színház irányító hatását, talán jogos a felhívás: Testvérfalvak! Fejlesztétek népünkben a magyar szellemet, gyarapítsátok benne a magyar erényeket nemes embereket néldájával: adjatok neki értékes színműveket!

Varga Tibor egy. hallgató.

Ha minden tekintetben megnyugtató az eredmény, akkor igent mond. Az esküvői ünnepélyek rendszeren egy héttig is eltartanak. A nős férfi tekintélye már nagyobb. Megesik, hogy a férfi más nőnek is megtetszik. Ekkor a vetélytársak elkeseredett küzdelemmel törekkenek őt elhódítani. Mielőtt az asszony ezt észreveszi, egy másik táborba menekül férjével. A vetélytársak nem nyugszanak addig, amíg rejtekhelyüket fel nem kutatják. Ekkor azután a törzs törvényeiben megengedett, szabályos párbajt vívnak a férfiért. A párbajozók előbb csuf szidalmakkal, becsmélő szavakkal halmozzák el egymást, azután egymásra rohannak, hajukat tépik, majd a nézők biztatására bunkós botokat ragadnak és azzal hadakoznak.

A férfi csak akkor mehet felesége segítségére, ha ez életveszedelemben forog. A győztes diadallal viszi azután haza sátrába a férfit, de öröme rendszerint kevés ideig tart, mert ujába vetélytársak jelentkezhetnek és így ismét párbajoznia kell. Ha gyermek születik és annak valamilyen testi hibája van, azonnal megölik. Ha azonban ép és egészséges, akkor elhívják a varázslót, aki a csecsemő szeme közé köp, varázsigéket mormol, amelyek a kis gyereket megóvják minden szembajtól. Ha a feleség meghal, a férj a gyász és fájdalom jeléül köteles egy kis csipesszel hajszálait kihuzni, arcát vörösre bemázolni és az elhunyt sírjánál öt napon keresztül hangosan panaszos dalokat kell énekelnie.

Ujságkihordót

és rikkancsokat keres a

„TORONTÁL”

Sepp Kraft (Zápolya) utca 3. szám

A vasuti menetrend

Érvényes 1943 november 1-től

Nagybecskererekről indul:

Belgrádba 6.24, 17.07.
Gyálára 18.20.
Csókára 10.21, 18.20 (Dragutinovo átszállás).
Kikindára 10.21, 18.20.
Versecre 3.42, 17.20.
Széchyánra 3.42, 13.22, 17.20.
Jasa Tomity—Nincsitevo 3.42, 17.20.
Knityaninra 2.52, 17.07.
Kláriára 6.10, 18.16.
Csözstelekre 12.56.
Szöregre 10.21.

Nagybecskerekre érkezik:

Belgrádból 9.48, 22.06.
Gyáláról 6.03.
Csókáról 6.03, 16.51 (Dragutinovo átszállás).
Kikindáról 6.03, 16.51.
Szécsányról 5.40, 9.05, 18.15.
Versecről 9.05, 18.15.
Jasa Tomityról—Nincsitevőről 5.40, 18.15.
Knityaninról 20.29, 9.48.
Kláriáról 5.55, 19.26.
Csözstelekről 16.55.

A szerkesztésért és kiadásért felel

Özvegy dr. Mara Jenőné
Uri (Herren) ucca 7.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Becskek (Nagybecskerek)
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.